

Міністерство освіти і науки України
Чернігівський національний технологічний університет
Кафедра менеджменту

ЗАТВЕРДЖЕНО

Ректор ЧНТУ

_____ С.М.Шкарлет

_____ 2016 р.

ПРОГРАМА ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ

на навчання за ОКР «магістр»
з галузі знань 07 «Управління та адміністрування»
зі спеціальності 073 «Менеджмент»
(спеціалізація «Менеджмент організацій та адміністрування»)

РОЗГЛЯНУТО
на засіданні кафедри менеджменту
протокол № 8 від 05.02.2016 р.

Чернігів 2016

Вступ

Програма випробувань, розроблена з урахуванням вимог навчального плану галузі знань «Управління та адміністрування» спеціальності 073 "Менеджмент" та спрямована перевірити рівень підготовки студентів за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр», висвітлює питання основних курсів, зазначає вимоги до відповідей абітурієнтів.

Фахові випробування для вступу на освітньо-кваліфікаційний рівень «магістр» зі спеціальності "Менеджмент (за видами економічної діяльності спеціалізація «Менеджмент організацій та адміністрування»)" включає такі дисципліни

1. Менеджмент
2. Операційний менеджмент
3. Управління персоналом
4. Самоменеджмент
5. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств

Метою вступного іспиту на ОКР «магістр» зі спеціальності 073 "Менеджмент" є формування контингенту студентів, найбільш здібних до успішного опанування дисциплін означеної спеціальності шляхом оцінки знань та навичок абітурієнтів за напрямками професійно-орієнтованої діяльності бакалавра.

Вимоги до здібностей та рівня підготовленості абітурієнтів. Успішне засвоєння навчальної програми ОКР «магістр» зі спеціальності "Менеджмент (за видами економічної діяльності)" потребує від абітурієнта наявності базової вищої освіти за однойменною спеціальністю, а також здібності до оволодіння знаннями, уміннями та навичками в галузі соціально-економічних та професійно-орієнтованих дисциплін.

Зміст програми вступних іспитів. Програма вступного іспиту на ОКР «магістр» зі спеціальності "Менеджмент (за видами економічної діяльності)" має інтегрований характер і включає питання п'яти модулів:

- Модуль 1.* Менеджмент
- Модуль 2.* Операційний менеджмент
- Модуль 3.* Управління персоналом.
- Модуль 4.* Самоменеджмент
- Модуль 5.* Зовнішньоекономічна діяльність підприємств

Порядок проведення вступного іспиту визначається «Правилами прийому до Чернігівського національного технологічного університету у 2016 році».

Формою проведення вступного іспиту на ОКР «магістр» зі спеціальності "Менеджмент (за видами економічної діяльності)" є письмовий екзамен, що включає тестові завдання та комплексну розрахункову задачу.

Критерії оцінювання знань

«Відмінно» (90-100 балів) – виставляється абітурієнту, який дав вірні відповіді на 90% тестів та правильно вирішив задачу, або дав вірні відповіді на всі тести та допустив незначну помилку при вирішенні задачі.

«Добре» (75-89 балів) – виставляється абітурієнту, який дав вірні відповіді на 75% тестів та правильно вирішив задачу, або дав вірні відповіді на 90% і більше тестів та допустив 1-2 помилки при вирішенні задачі.

«Задовільно» (25-74 балів) - виставляється абітурієнту, який дав вірні відповіді на 60 – 70 % тестів та допустив 2-3 помилки при вирішенні задачі.

«Незадовільно» (0-24 бали) - виставляється абітурієнту, який відповів менш ніж на 60 % тестів та допустив грубі помилки при вирішенні задачі, або взагалі її не вирішив.

МОДУЛЬ 1. МЕНЕДЖМЕНТ

1.1. Теоретичні та методологічні основи формування та розвитку менеджменту

Місце і роль менеджменту в розвитку сучасного суспільства. Підходи до визначення сутності та змісту понять "управління" і "менеджмент". Ідентифікація понять в сучасних умовах розвитку соціальних систем.

Предмет науки управління. Поняття об'єкту та суб'єкту управління та особливості їх взаємодії (феномен управління). Цілі та завдання менеджменту. Характерні риси та стадії менеджменту. Поняття економічного механізму менеджменту. Види менеджменту та їх характеристика.

Історична періодизація менеджменту. Управлінські революції. Теоретичні підходи до формування менеджменту (предтеча менеджменту). Еволюція управлінської думки. Основні школи управління: школа наукового управління; "адміністративна" (класична) школа управління; школа "людських відносин" та поведінкових наук; математична школа управління (кількісний підхід, школа науки управління).

Сучасні концепції менеджменту. Закони та закономірності управління: сутність та співвідношення. Закони організації. Принципи менеджменту.

Управлінська праця та її особливості. Поділ праці в управлінні та його види. Постать менеджера в управлінській діяльності. Типи та види менеджерів. Зміст праці менеджерів. Вимоги до менеджерів (еволюція). Нові проблеми організацій та формування перспективної моделі менеджера. Критерії оцінки праці менеджерів.

1.2 Система організації менеджменту

Сутність та зміст поняття терміну "організація". Роль організації в суспільстві. Основні ознаки організації. Опис організації як об'єкту управління. Загальні критерії групування організацій. Підходи до модельного уявлення про організацію. Базові моделі організації, їх характеристика та особливості управління.

Закони функціонування і розвитку організації. Внутрішнє середовище організації та його змінні. Місія організації і фактори, що впливають на її формулювання.

Прийняття рішень в менеджменті. Сутність та класифікація управлінських рішень. Процес вироблення раціональних рішень. Фактори, які впливають на процес прийняття управлінських рішень.

Керівництво і його основні категорії (лідерство, вплив, влада). Види керівництва та стилі поведінки керівника. Ситуаційні підходи до ефективного керівництва.

Ефективність сучасних систем управління. Особливості і основні риси японського менеджменту. Становлення та розвиток американський менеджменту. Особливості і основні риси Українського менеджменту.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Гріфін Р., Яцура В. Основи менеджменту: Підручник / Наук.ред. В.Яцура, Д. Олесневич. - Львів: Бак, 2001. - 624 с
2. Білорус Т.В. Основи менеджменту: (гриф МОН України) - К.: Атіка, 2009.-160 с
3. Друкер П. Задачи менеджмента в XXI веке: Учебное пособие /Друкер Питер; Пер.с англ. и редакция Н.М.Макаровой.- Москва .Санкт-Петербург.Киев : Вильяме, издательский дом, 2001.- 272с.
4. Классики менеджмента / Под ред. М.Уернера / Перекл. з англ. под. ред. Ю.Н. Каптуревського. - СПб.: Питер, 2004. - 1168 с.

5. Кредісов А.І. Менеджмент в історичному розвитку як теорія /А.І. Кредісов.-Київ: Знання України, 2009.- 516с.
6. Кузьмін ОС, Мельник О.Г. Основи менеджменту: Підручник.-К.: „Академвидав", 2003. - 416с.
7. Лепейко Т.І. Менеджмент: навч. посіб./Лепейко Т.І., Миронова ОМ.-Харків: ХНЕУ, 2010.-204 с
8. Минцберг Г. Школи стратегий: Стратегическое сафари:екскурсия по дебрям стратегий менеджмента Авт.:Г.Минцберг,Б.Альстрэнд, Дж.Лэмпел-Санкт-Петербург: Питер, 2000.- 336с.

МОДУЛЬ 2. ОПЕРАЦІЙНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

2.1 Операційна система організації та операційний менеджмент

Сутність та зміст поняття „операційний менеджмент". Цілі та завдання організації та управління операційними системами. Предмет, об'єкти та суб'єкти операційного менеджменту. Цикл (функції) операційного менеджменту. Операційні менеджери, їх функції та задачі. Операційна стратегія: сутність, етапи створення і реалізації. Операційна система як об'єкт управління: сутність, характеристика складових, типи операційних систем. Операційний цикл підприємства. Поняття та класифікація виробничих процесів. Принципи організації виробничих процесів. Методи організації виробництва, їх порівняльна характеристика. Завдання і зміст оперативного управління операційною системою. Етапи оперативного управління. Закордонний досвід оперативного управління виробництвом та збутом.

2.2 Планування виробничих процесів на підприємстві

Проектування продукції та процесу виробництва. Сфера послуг та особливості проектування послуг. Поняття та основні розділи виробничої програми. Планування виробничих потужностей. Розробка асортиментної та інноваційної політики підприємства. Процес оновлення продукції на підприємстві. Обґрунтування управлінських рішень щодо виробництва продукції на основі методу аналізу беззбитковості. Математичні методи і моделі у плануванні виробничих процесів. Особливості організації переходу на випуск нової продукції та освоєння нового виробництва. Сутність та задачі підготовки виробництва. Використання функціонально-вартісного аналізу на етапі підготовки виробництва. Використання сітьових методів планування та управління виробництвом при підготовці виробництва, їх суть, значення.

2.3 Організація та управління виробничої інфраструктурою підприємства

Поняття інфраструктури підприємства, її місце та роль. Склад та завдання операційної інфраструктури. Принципи організації ефективного обслуговування виробництва. Сутність та завдання ремонтного господарства підприємства. Система планово-попереджувальних ремонтів та характеристика її складових. Організація підготовки та проведення ремонтних робіт. Характеристика методів організації ремонту. Розрахунок потреби в ремонтних матеріалах та чисельності персоналу ремонтного господарства. Енергогосподарство підприємства, його призначення, задачі та структура. Енергобаланс та основні напрями його оптимізації. Характеристика та структура транспортного господарства підприємства. Класифікація транспортних засобів. Вантажопотік та системи організації перевезень. Функції складського господарства підприємства. Поняття та класифікація складів.

Система управління матеріальними ресурсами підприємства. Управління процесом споживання матеріальних ресурсів. Управління виробничими запасами, їх види. Облік і

оцінка матеріальних запасів. Характеристика витрат пов'язаних з і створенням і збереженням виробничих запасів. Системи управління запасами.

Поняття та актуальність якості у виробництві. Програма забезпечення якості. Система якості. Стандартизація та сертифікація. Характеристика показників оцінювання рівня якості продукції та послуг. Організація контролю якості на підприємстві. Ціна якості. Управління якістю продукції на підприємстві. Поняття конкурентоздатності продукції. Взаємозв'язок якості і конкурентоздатності.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бай СІ. Операційний менеджмент: практикум. Навч. посібник / СІ. Бай, І.В. Іванова, Н.М. Микитенко- К.: 2004- 186 с
2. Білорус Т.В. Операційний менеджмент: Навчально-методичний комплекс для студентів економічних спеціальностей. - К.: - 2009. - 104 с
3. Васильков В.Г. Організація виробництва: Навч. посібник. - К.: КНЕУ, 2003.-524 с
4. Гэлловэй Лес Операционный менеджмент = Principles of operations management: Принципы и практика / Гэлловэй Лес- Санкт-Петербург: Питер, 2001.-320с.
5. Гриньова В.М. Організація виробництва : підручник / В.М. Гриньова, ММ. Салун. - Київ : Знання, 2009. - 582с.
6. Ильдеменов СОперационный менеджмент. Учебник для программы МВА.- М.:Инфра-М,-2007.-337с.
7. Микитенко Н.В. Операційний менеджмент. Практикум: навч. посіб. / Н.В. Микитенко- К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2009.- 197с.
8. Омеляненко Т.В. Операційний менеджмент: Навч.-метод, посіб. для самостійного вивч. дисципліни /Т.В. Омеляненко, Н.В.Задорожна; Київський екон. ун-т ім. В. Гетьмана. - 2-е вид., без змін. - Київ : КНЕУ, 2006. -236с.
9. Організація діяльності підприємства навчальної дисципліни "Операційний менеджмент": навчальний посібник /Ястремська О.М. та ін.; ХНЕУ. - Харків: ХНЕУ. Ч. 1. - 2008. - 224 с
10. Організація виробництва : підручник для студ. економ, спец. вищ. навч. закл. / В.О. Онищенко, О.В. Редкін, А.С Старовірець, В.Я. Чевганова. — Київ : Лібра, 2008. - 360 с
11. Соснін О.С. Виробничий і операційний менеджмент: навч. посіб./ О.С Соснін, В.В. Казарцев ; Європейськ. ун-т. - 3-тє вид. - К.: 2007. - 147 с
12. Петрович Й.М., Захарчин Г.М. Організація виробництва: підручник. - Львів: "Магнолія плюс", 2004. - 400 с
13. Чейз Р. Б., Эквилайн Н. Д., Якобе Р. Ф. Производственный и операционный менеджмент. - М; СПб.; К. : Издательский дом "Вильяме", 2007. -1184 с.

МОДУЛЬ 3. УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

3.1. Основи управління персоналом

Сучасні концепції управління персоналом. Система управління персоналом. Методи управління персоналом. Принципи та закономірності управління персоналом. Структура персоналу організації. Мета, цілі, принципи кадрової політики підприємства. Типи кадрової політики. Кадрова стратегія: сутність, форми, види. Сучасні служби управління персоналом: їх структура та функції.

3.2. Процес управління персоналом організації

Кадрове планування та прогнозування. Джерела залучення персоналу. Методи набору та відбору кандидатів на вакантні посади. Управління трудовою адаптацією. Поняття, види та методи оцінювання персоналу. Сутність та види атестації персоналу. Управління кар'єрою персоналу організації. Види, моделі кар'єри працівників та етапи її реалізації. Форми та методи навчання працівників в організації. Мотивація та стимулювання персоналу. Сутність вивільнення працівників та його види. Оцінка комплексної ефективності управління персоналом організації.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Білорус Т.В. Стратегічне управління кадровим потенціалом підприємства / Т.В. Білорус - Ірпінь : Нац. акад. ДПС України, 2007. - 174 с
2. Гордієнко Л.Ю. Адміністративний менеджмент: Навчальний посібник /Л.Ю Гордієнко, Л.Г. Шемаєва.- Харків: ХНЕУ, 2006.- 212с.
3. Грیشнова О.А. Економіка праці та соціаль-но-трудові відносини: Підручник. 3-тє видання К.: Знання, 2007. - 559 с
4. Дмитренко Г.А. Мотивация и оценка персонала: Учебное пособие для студ. высш. учеб. заведений /Г.А.Дмитренко, Е.А.Шарапатова, Т.М. Максименко - Київ: МАУП, 2002.- 248с.
5. Евтихов О. Психология управления персоналом. Теория и практика. М.: Речь, 2009- 320с.
6. Ковальська К.В. Управління персоналом: навчально-методичний комплекс для студентів економічних спеціальностей. - Київ, 2010. - 110 с.
7. Колпаков В.М. Маркетинг персоналу: навчальний посібник для студ. серед, і вищ. навч. закладів /В.М. Колпаков Київ: МАУП, 2006.- 408с.
8. Коул, Джеральд. Управление персоналом в современных организациях/ Пер. с англ. Н.Г. Владимирова - М., 2004. - 352 с.
9. Крушельницька О.В., Мельничук Д.П. Управління персоналом.- К., 2003.-296с.
10. Лепейко Т.І. Управління персоналом підприємства в умовах невизначенності (поведінковий підхід): монографія /Лепейко Т.І., Миронова О.М- Харків: ХНЕУ, 2010.- 236 с
11. Мурашко М.І. Менеджмент персоналу : Навчально-практ. посібник / М.І. Мурашко. - Київ : Знання, 2002. -311с.
12. Олегов Ю. Г., Руденко Г. Г., Апенько С. Н, Мерко А. И. Мотивация персонала. - М: Альфа-Пресс, 2010- 640с.
13. Слинков В.Н. Персонал и его менеджмент: Практические рекомендации /В.Н.Слинков.- Киев: КНТ, 2007.- 476с.
14. Управление персоналом: Учебник / Под ред. А.Я. Кибанова. - 2-е изд., доп. и перераб. -М.: ИНФРА-М, 2001. - 638 с.
15. Управління персоналом: навч. посіб. /Л.В. Балабанова, О.В. Сардак. - К.: ВД «Професіонал», 2006. - 512 с.
16. Хміль Ф.І. Управління персоналом: Підручник / Ф.І.Хміль.- Київ: Академвидав, 2006.- 488с.

МОДУЛЬ 4. САМОМЕНЕДЖМЕНТ

4.1. Менеджер і організація управлінської праці.

Створення нового підприємства. Які питання ставить менеджер для себе на етапі створення нового підприємства? Дії менеджера до реєстрації підприємства або фірми. Реєстрація підприємства або фірми. Робота менеджера після реєстрації підприємства або фірми. Які питання повинен проаналізувати менеджер для успішної роботи в новій справі? Управлінська праця як складова управлінської діяльності. Основи виникнення, сутність, предмет, об'єкт та засоби організації праці менеджера.

Види та класифікація управлінської діяльності: змістом, характером ініціативи, періодом, предметом діяльності, періодичністю повторення, фіксованістю у часі, важливістю і терміновістю.

Зміст роботи менеджера.

4.2. Робота менеджера по створенню підприємства, принципи та напрямки наукової організації праці.

Сутність та значення наукової організації праці. Основні принципи організації праці: масовість, плановість, науковість, нормативність, конкретність.

Напрямки наукової організації праці: розподіл повноважень, оптимальне використання робочого часу, організація робочого місця, забезпечення кваліфікації працівників, матеріальне і моральне стимулювання.

4.3. Методика організаційного проектування, створення менеджером структур управління підприємством, розподіл та кооперація управлінської праці.

Організаційне проектування. Етапи організаційного проектування. Організаційний проект і його частини. Які питання ставить перед собою менеджер у період організаційного проектування? Організаційна структура, принципи її розробки. Характеристики ефективної організаційної структури. Структура дій менеджера в процесі проектування. Правила розроблювача організаційного проектування.

Основні види розподілу та кооперації праці на підприємстві: Технологічний, функціональний та професійно-кваліфікаційних розподіл праці. Кооперація праці та її види: економічні, психологічні та соціологічні межі розподілу праці.

Розподіл завдань: зв'язок із кваліфікацією виконавця. Інструктування підлеглих.

4.4. Прогнозування і планування діяльності і часу менеджера.

Визначення планування і прогнозування. Мета планування. Види прогнозів в роботі менеджера. Етапи прогнозування. Методи прогнозування в роботі менеджера. Види планування. Складові частини процесу планування.

Час як ресурс: значення, особливості, структура та нормативи. Особливості часу як ресурсу: незворотність, об'єктивність, обмеженість. Загальні раціональні методи та засоби виконання управлінської роботи.

Цільове планування роботи менеджера. Декомпозиція цілей управління підприємством за рівнями менеджерів.

Методи планування особистої праці менеджера: директивне, індивідуальне та комбіноване планування. Особисті цілі менеджера. Процес постановки особистих цілей менеджера: визначення цілей, аналіз можливостей досягнення поставлених цілей, уточнення і конкретне формулювання цілей.

Перспективні (річні та місячні) плани - планування результатів; оперативні (тижневі та щоденні) плани - планування часу як ресурсу. Вибір пріоритетності справ, принципи пріоритетності. Стадії процесу планування: складання переліку справ, визначення передбачуваної тривалості, розрахунок резервного часу, визначення пріоритетності, контроль і координація. Врахування індивідуальних особливостей працездатності при складанні планів-графіків. Організаційні принципи розпорядку дня.

Засоби планування особистої праці менеджера: календар, щоденник, «організатор», «тайм-менеджер», електронна записна книжка, комп'ютерні системи організації праці.

Делегування завдань, діяльності, компетенції та функціональної відповідальності як форма розподілу управлінської праці. Елементи процесу делегування. Завдання, які не делегуються. Делегування відповідальності: характеристика відповідальності, дії і пі. чи

делегування, опис посади, обов'язки співробітника і керівника в умовах делегування відповідальності. Зв'язок делегування навчанням підлеглих. Перешкоди у делегуванні (з боку керівними і із боку виконавців) та шляхи їх подолання.

4.5. Організація роботи менеджера з персоналом підприємства, організація робочих місць.

Персонал підприємства. Структурні елементи роботи менеджера з персоналом. Вивчення кандидатів на роботу. Які питання вирішує менеджер на етапі підбора кандидатів на роботу? Спостереження і форми спостереження. Показники відхилення, що характеризують, у взаєминах працівників. Методи практичної діагностики в роботі менеджера з персоналом.

Сутність організації робочого місця менеджера. Класифікація робочих місць: рівнями менеджерів, рівнем механізації, робочою позою, місцем розміщення, стабільністю розміщення, ступенем спеціалізації, умовами праці.

Вимоги до організації робочих місць: інформаційні, економічні ергономічні, гігієнічні, естетичні, технічні, організаційні Зміст поняття «умови праці». Фактори виробничою середовища: психофізіологічні, санітарно-гігієнічні, естетичні соціально-психологічні.

Використання технічних засобів управління та їх класифікація за ознакою. Призначення засобів організаційної та обчислювальної техніки: складання документів, розмноження і копіювання документів, обробка документів.

4.6. Мотиваційні методи в управлінні персоналом підприємства.

Мотивація, види мотивації. Що може виступати в ролі мотивів? Потреби і їхня ієрархія. Фактори які впливають на ефективність мотивації. Мотиви на які може бути спрямований вплив менеджера. Вибір менеджером методів мотиваційного керування. Сучасна управлінська концепція - система поглядів менеджера на сутність мотивації.

4.7. Інформаційна діяльність менеджера і прийняття управлінських рішень, документування в управлінні.

Інформація в керуванні. Види управлінської інформації. Характеристики інформаційної діяльності менеджера. Комунікації в організації. Організація оптимального комунікаційного процесу. Схема за якою йде обмін інформацією. Управлінське рішення менеджера. Етапи роботи менеджера над рішенням. Види рішень. Риси управлінського рішення менеджера.

Роль та місце документальної інформації в управлінні. Документи, їх функції та різновиди Документ як засіб закріплення інформації, елемент внутрішньої організації праці менеджера. Комунікативна функція документів.

Види документів за походженням, напрямками діяльності організації, найменуванням, складністю, формою та засобами фіксації, терміном зберігання.

Системи документації. Процеси документування: підготовка, узгодження, оформлення, виготовлення документів.

Поняття формуляру. Основні реквізити документів, їх розміщення. Бланки документів, варіанти їх оформлення.

Основні вимоги до документів: достовірність, відповідність чинному законодавству, дотримання формуляру, бездоганність оформлення. Вимоги до оформлення. Фіксація реквізитів адресата.

Відмітки про погодження (узгодження) внутрішнє або зовнішнє (візи, грифи, погодження). Засвідчення документів - підписування, ставлення печатки, затвердження. Оформлення погодження документів - їх надходження, контроль, виконання, перенесення інформації, копіювання. Резолюція як форма оформлення управлінського рішення. Уніфікація як метод удосконалення документів. Правила складання тексту документів. Елементи та структура документів.

Етикет службового листа.

4.8. Контроль і делегування менеджером діяльності підлеглих, складання і оформлення документів.

Регулювання(делегування) діяльності підлеглих. Інструктування - як один з етапів діяльності менеджера. Контроль у діяльності менеджера. Напрямки контролю в роботі менеджера. Види контролю в роботі менеджера. Мета контролю. Задачі контролю. Умови яким повинний відповідати контроль для того, щоб бути ефективним.

4.9. Менеджер як лідер. Стилi керівництва підлеглими.

Стиль керівництва менеджера. Від чого залежить стиль керівництва? Класифікація стилів керівництва. Методи впливу менеджера керівника на підлеглих. Вимоги, що пред'являються до підлеглих. Лідерство і стиль керівництва. Методи впливу керівників на підлеглих. Керівник. Керівництво, влада і власний вплив. Менеджер як лідер і стилі керівництва підлеглими. Як стати лідером. Лідерські якості менеджера, типи керівників.

4.10. Переговорна робота менеджера, організація та проведення нарад і зборів.

Значення переговорів у діяльності менеджера. Елементи з яких складається переговорна діяльність менеджера. Підготовка менеджера до переговорів. Договір і контракт. Рекомендації менеджерів для того щоб успішно провести переговори. Підготовка доповіді і виступу менеджера. Презентація: зміст, призначення. Порядок складання договору і контракту. Переговори - як один з елементів роботи менеджера. Підготовка менеджера до переговорів.

Ділові наради як тимчасова група, колектив, команда. Технологія підготовки та проведення нарад і зборів. Методика раціонального проведення нарад: планування, вироблення порядку денного та регламенту, визначення кола учасників та місця проведення, ознайомлення учасників. Особливості ділових нарад - дотримання регламенту, керування дискусією, підготовка і компетентність голови наради, голосування, прийняття та оформлення рішень.

Класифікація ділових нарад: цілями, періодичністю, ступенем прогнозованості, складом учасників, колом питань, кількістю питань, кількістю учасників, складом секретаріату, президії, методом проведення, фіксації рішень, прийнятих на нараді.

Ведення нарад. Способи впливу на поведінку учасників наради. Особливості оперативних нарад. Нетрадиційні форми нарад: мозкова атака, авторитарна нарада, послідовне узгодження рішення.

Результативність та кошторис нарад і зборів.

Рекомендована література:

1. Акбердин Р.З., Кибанов Я. "Совершенствование структуры, функций и экономических взаимоотношений управленческих подразделений предприятия при формах хозяйствования". Учебное пособие/под редакцией З.П.Румянцевой и Н.А. Саломатина.- М.: Инфа-М, 1995г.

2. Большаков А.С., Михайлов В. "Основы менеджмента: теория и практика". С-П.: "Интер" 2000г. - 411с.
3. Виханский О.С., Наумов А.И. Менеджмент: человек, стратегия, организация, процесс: Учебник./ М.:Изд-во МГУ, 1995г.
4. Герчикова И.Н. "Основы менеджмента". М.: "Банки и биржи" 1994г.- 685с.
5. Глівенко С.В., Соколов М.О., Теліженко О.М. "Економічне прогнозування": Навчальний посібник.- 2 вид., перероб. і доп.- Суми: Видавництво "Університетська книга", 2001.- 207с.
6. Грушенко В.И. Менеджмент. Ключ к пониманию сущности управленческой деятельности.- Смоленск: СИБП, 1997г.
7. Емильянов Е.Н., Поварницына С.Е. "Психология бизнеса". М., 1998.
8. Зайверт Л. "Ваше время- в Ваших руках", М.:Интерэксперт, 1995г.
9. Иванцевич Д.М., Лобанов А.А. "Человеческие ресурсы управления: Основы управления персоналом". М., 1993.
10. Кричевский И. Д. "Если вы руководитель...". М.: Дело, 1996г.
11. Ладанов И.Д. "Практический менеджмент". М.: Элник, 1995г.
12. Майталь Ш. Экономика для менеджеров.- М.: "Дело", 1996.- 416с.
13. Мескон М., Альберт М. "Основы менеджмента". М.: "Дело" 1992г.-702с.
14. Олейник И.С. "Ориентация внутрифирменного планирования в Японии и США".- К.: ЭКО, 1985г.- 163с.
15. Питерс Т., Уотермен Р. "В поисках эффективного управления": Перевод с английского под редакцией Л.И.Евченко.- М.: "Прогресс", 1986г.
16. Райсс М. "Оптимальная сложность управленческих структур"// Проблемы теории и практики управления.- 1994.- №5.
17. Струк О. "Собеседование: это вам не просто поговорить...". Киев. Журнал "Office", 2001г., №11-12, стр.25-26.
18. Травин В.В., Дятлов В.А. "Основы кадрового менеджмента". М., 1995г.
19. Хекхаузен Х. Мотивация и деятельность: В 2 т. Т.2. М. Педагогика, 1986 г.
20. Хміль Ф.І. Менеджмент: Підручник.- К.: Вища шк., 1995.- 351 с.
21. Шегда А.В. Основы менеджмента: Учебное пособие.- К.: Товариство "Знання", КОО, 1998.-512с.

МОДУЛЬ 5. ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА

5.1. Зовнішньоекономічна діяльність та її роль в розвитку національної економіки. Система регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні

Характеристика категорій зовнішньоекономічної сфери та їх взаємозв'язки. Функції ЗЕД. Напрями впливу зовнішньоекономічного чинника на національну економіку. Поняття ЗЕД, види та форми ЗЕД. Принципи здійснення ЗЕД в Україні. Управління ЗЕД. Система регулювання ЗЕД. Національне та наднаціональне регулювання ЗЕД. Характеристика органів державного регулювання ЗЕД в Україні. Економічні та адміністративні методи регулювання ЗЕД. Правове регулювання ЗЕД. Недержавні органи регулювання ЗЕД.

5.2. Зовнішня торгівля в системі ЗЕД. Торговельно-посередницька діяльність на зовнішньому ринку.

Зовнішньоекономічна політика держави. Аналіз та оцінка сучасного стану ЗЕД в Україні. Основні показники розвитку зовнішньоекономічного сектора країни. Платіжний баланс.

Сутність та види посередницької діяльності. Характеристика посередників. Угоди комісії, їх особливості. Угоди консигнації. Регулювання посередницьких операцій в Україні.

5.3. Міжнародні розрахунки. Ціноутворення в системі ЗЕД.

Зовнішньоторговельна ціна. Цінова політика підприємства, обґрунтування зовнішньоекономічних цін. Основні фактори ціноутворення в ЗЕД. Принципи визначення світових цін. Трансфертні ціни. Етапи формування контрактної ціни.

Основні види банківських послуг в системі ЗЕД. Міжнародні фінансові розрахунки. Акредитив. Інкассо. Вексельні операції. Класифікація міжнародних кредитів. Акцептно-рамбурсний кредит. Факторинг. Форфейтинг.

5.4. Митне регулювання ЗЕД.

Форми та принципи митного регулювання. Законодавча база митного регулювання в Україні. Порядок митного контролю. Єдиний митний тариф. Мито. Акциз. Податок на додану вартість. Митні збори. Характеристика митних режимів. Товарна номенклатура ЗЕД. Основні митні документи та специфіка їх оформлення. Порядок митного оформлення товарів.

5.5. Валютне регулювання

Сутність, основні принципи та інструменти валютного регулювання. Валютна політика держави та її складові. Валюта, валютний курс, валютні цінності. Порядок придбання та використання валюти, здійснення розрахунків в іноземній валюті. Система валютного контролю. Види валютних операцій.

5.6. Міжнародні господарські контракти. Транспортне обслуговування ЗЕД.

Сутність МГК. Класифікація МГК. Структура контракту. Формування ціни контракту. Стадії підписання контракту. Інкотермс. Базисні умови контракту. Вибір транспорту. Особливості оформлення деяких типів контрактів.

Базисні умови поставки товару. Система регулювання міжнародних перевезень. Фактори, що впливають на вибір видів транспорту. Товарно-транспортна документація. Формування ціни на транспортні послуги. Міжнародні транспортні коридори.

5.7. Ризики у ЗЕД та їх страхування.

Сутність та класифікація ризиків ЗЕД. Характеристика ризиків. Методи страхування ризиків у ЗЕД. Особливості самострахування. Способи транспортного страхування та умови страхування вантажів у ЗЕД.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України от 16.04.91 г. “Про зовнішньоекономічну діяльність”.
2. Про митну справу: Закон України от 26.09.91 № 1262-XII.
3. Закон України от 5.02.92г. “Про Єдиний митний тариф”.
4. Закон України “Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті” від 23.09.94 р. - № 185.
5. Закон України “Про операції з давальницькою сировиною у зовнішньоекономічних операціях.
6. Закон України “Про режим іноземного інвестування” від 19.03.1996 року.

7. Постанова КМ України от 29.04.99 №276 “Положення про державну реєстрацію суб’єктів підприємницької діяльності”.
8. Порядок ведення обліку суб’єктів ЗЕД у митних органах, затверджений наказом ДМСУ від 31.05.96 року №237.
9. Митний Кодекс України від 1.07. 2002 року.
10. Закон “Про порядок здійснення розрахунків у іноземній валюті” від 23.09.94 року.
11. Постановление КМУ “Про типові платіжні умови зовнішньоекономічних договорів (контрактів) і типові форми захисних застережень до зовнішньоекономічних договорів, які передбачають проведення розрахунків в іноземній валюті” от 21.06.95 г.
12. Наказом МВЭС от 05.10.95 року №75.”Положення про форму зовнішньоекономічних договорів (контрактів).
13. Указ Президента “Про застосування міжнародних правил інтерпретації комерційних термінів” от 04 .10.1994 г.
14. Положення про форму зовнішньоекономічних договорів (контрактів): Наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України від 06.09.2001 р.,№ 201
15. Про типові платіжні умови зовнішньоекономічних договорів (контрактів), які передбачають розрахунки в іноземній валюті: Постанова КМУ від 21.06.95, № 444
16. Про типові платіжні умови зовнішньоекономічних договорів (контрактів) і типові форми захисних застережень до зовнішньоекономічних договорів (контрактів), які передбачають розрахунки в іноземній валюті: Постанова КМУ від 21.06.95, № 444.
Про порядок клірингових розрахунків: Постанова КМУ та НБУ від 2.04.94, № 207.
17. Про невідкладні заходи щодо повернення в Україну валютних цінностей, що незаконно знаходяться за її межами: Указ президента України від 6ю11ю97, № 1246/97
18. Положення про валютний контроль. Постанова НБУ від 17.04.2000р.№ 49.
19. Ачкасов А.И. Типы валютных операций и другие виды сделок на международных денежных рынках. – М.: АО Консалтбанкир, 1994.
20. Балабанов И.Т. Внешнеэкономические связи., 2000.
21. Бахрамов Ю.М., Глухов В.В. Организация внешнеэкономической деятельности. Особенности менеджмента., 2000.
22. Боринец. С.Я. Міжнародні валютно-фінансові відносини. – К.: Либідь, 1999.
23. Захаров К.В. Логистика, эффективность и риски внешнеэкономических операций. К.: ИНЭКС – 2000.
24. Кредісов А.І Управління зовнішньоекономічною діяльністю: - К.: Фенікс. 2000.
25. Лук’яненко Д.Г., Білошапка В.А., Пестрецова О.І. Спільні підприємства в Україні: організація і умови ефективного розвитку. – К.: Хвиля-прес, 1995.
26. Матвеева О.П. Организация и технология внешнеторговых операций. Учебное пособие. – М.: ЦВЦ «Маркетинг», 2000, с. 160
27. Оподаткування зовнішньоекономічної діяльності в Україні. За заг. Ред. М.Я.Азарова. – К.: Дія, 2000.
28. Принципиалы, посредничество и агентские соглашения в экспортно-импортных операциях. Бизнес. – 1996 - № 25 (180).
29. Экономическая стратегия фирмы. Под ред. А.П. Градова – С.-Пб.: Спец. литература, 1995.
30. Ющенко В.А., Міщенко В.І. Управління валютними ризиками, 1998.
31. Ющенко В.А., Міщенко В.І. Валютне регулювання, 1999.